

TABELUL DE SINTEZĂ
a propunerilor pe marginea proiectului
Acordului între Republica Moldova și Republica Letonia în domeniul securității sociale
prezentate de către ministerele și instituțiile de resort

Nr.	Nr. punctului din proiect	Autorul propunerilor și obiecțiilor	Conținutul propunerilor, obiecțiilor	Motivare
1.	<i>La proiectul Acordului</i>	<i>Comisia politică externă și integrare europeană</i>	Se pronunță în favoarea inițierii negocierilor asupra proiectului de Acord.	
2.	<p><i>La art. 1 al proiectului Acordului</i></p> <p>"Articolul 1 Definiții</p> <p>1. în prezentul Acord, cu excepția cazului când contextul impune altfel, următorii termeni și expresii desemnează:</p> <p>„legislație” - legi și alte acte legislative ale Părților care se referă la domeniul securității sociale și asigurărilor sociale de stat menționat în articolul 2 al Acordului;</p> <p>„pensii, prestații și compensații ” - plăți în bani ale Părților, menționate în articolul 2 al Acordului, inclusiv toate componentele și majorările, suplimentele și sumele adiționale care se plătesc unei persoane în conformitate cu legislația fiecărei Părți;</p> <p>„perioade de asigurare” - perioade în care sunt achitate contribuții de asigurări sociale de stat, precum și alte perioade care în conformitate cu legislația Părților se consideră echivalente perioadelor de asigurare în care contribuțiile sunt achitate;</p> <p>„domiciliu” - locul de domiciliu permanent al unei persoane, inclusiv ale acelor persoane care dețin un permis de ședere provizoriu sau permanent pe teritoriul Părții;</p>	<p><i>Ministerul Justiției</i></p>	<p>Se propune excluderea noțiunii "legislație", deoarece aceasta nu exprimă accepțiune distinctă de cea uzuală."</p> <p>Cu referire la noțiunea "domiciliul" urmează a se ține cont de art. 30 din Codul civil, care stabilește, că domiciliul persoanei fizice este locul unde aceasta își are locuința statomică sau</p>	<p>Propunerea va fi înaintată în cadrul negocierilor.</p> <p>Dacă aceasta va fi găsită de către părți drept întemeiată, se va lua în considerare.</p> <p>Propunerea va fi înaintată în cadrul negocierilor.</p> <p>Părțile sunt îndrept să convină utilizarea în tratat a</p>

	<p>„autoritate competentă” în Republica Moldova - Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei;</p> <p>în Republica Letonia - Ministerul Bunăstării; „instituție competentă” - instituție responsabilă pentru acordarea și plata pensiilor, prestațiilor și compensațiilor în conformitate cu actele legislative ale Părții;</p> <p>2. Semnificația altor termeni utilizați în Acord corespund cu cea definită în actele legislative ale Părții.”</p>		<p>principală. Reședința persoanei fizice este locul unde aceasta își are locuința temporară sau secundară. Se subliniază că există un proiect de modificare a Codului civil, prin care domiciliul persoanei fizice este definit ca locul unde aceasta își are reședința obișnuită, pe când locul unde își are locuința temporară sau secundară va constitui reședința temporară a persoanei fizice.</p> <p>Se recomandă utilizarea sintagmei ”actele normative”.</p>	<p>unui singur termen care să cuprindă ambele noțiuni, dat fiind că în sensul proiectului Acordului acordarea pensiilor sau prestațiilor de asigurări sociale în temeiul Acordului nu impune necesitatea distingerii acestor noțiuni. Utilizarea unui singur termen simplifică textul, astfel necesitatea repetării în text a mai multor termeni.</p> <p>Se acceptă. Propunerea va fi înaintată în cadrul negocierilor.</p>
3.	<p><i>La art. 2 al proiectului Acordului</i></p> <p>„Articolul 2 Domeniul legislativ de aplicare</p> <p>1. Prezentul Acord se aplică domeniului securității sociale și domeniului asigurărilor sociale de stat, reglementate de legislația Părților:</p> <p>a) în Republica Moldova în ceea ce privește pensia pentru limită de vîrstă, pensia de dizabilitate cauzată de o boală obișnuită, pensia și indemnizația de dizabilitate cauzată de un accident de muncă sau o boală profesională, pensia de urmaș și ajutorul de deces;</p> <p>b) în Republica Letonia în ceea ce privește pensia pentru limită de vîrstă, pensia de dizabilitate, pensia de urmaș, ajutorul de deces, alocația pentru soțul/soția decedat/ă, prestația de securitate socială de stat, precum și compensația de asigurare pentru incapacitate de muncă și compensația pentru pierderea întreținătorului.</p> <p>2. Prezentul Acord se aplică legislației</p>	<p><i>Ministerul</i> <i>Justiției</i></p>	<p>Se propune extinderea domeniului de aplicare a Acordului, inclusiv asupra indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă, de maternitate și pentru creșterea copilului pînă la împlinirea vîrstei de 3 ani.</p>	<p>Nu se acceptă. În cadrul consultărilor bilaterale Părțile au făcut schimb de experiență pe marginea sistemelor de asigurări sociale ale ambelor state și, luînd în considerare legislațiile naționale diferite au convenit că Acordul se va aplica riscurilor de bază: bătrînețea, dizabilitatea, pierderea întreținătorului, accidente de muncă și bolile profesionale, decesul. Indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă, de maternitate și pentru creșterea copilului pînă la împlinirea vîrstei de 3 ani se vor stabili în baza legislației Părților contractante. Mai mult, este de menționat că aceste indemnizații nu se exportă chiar și în temeiul</p>

	<p>Părților care stabilește dispozițiile privind contribuțiile de asigurări sociale de stat.</p> <p>3. Prezentul Acord se aplică legilor și regulamentelor care modifică, completează, consolidează sau substituie legislația Părților, ce reglementează domeniile menționate în prezentul articol.</p> <p>4. Prezentul Acord nu se aplică: pentru Republica Moldova în ceea ce privește pensia pentru vechime în muncă și pensia specială pentru unele categorii de cetățeni; pentru Republica Letonia</p>		<p><i>La alin. (2), (3):</i></p> <p>se consideră eronat formularea textului "prezentul acord se aplică legislațiilor părților", deoarece normele juridice sunt aplicabile în raport cu anumiți subiecți de drept și anumite sfere de acțiune. Or un tratat nu se poate aplica unor prevederi legale;</p> <p>se recomandă redactarea cuvintelor "legilor și regulamentelor", utilizând sintagma "actelor normative".</p> <p>Se propune substituie sintagmei "pensia pentru vechime în muncă și pensia specială pentru unele categorii de cetățeni" cu "pensia specială și pensia anticipată pentru limită de vîrstă".</p>	<p>unui acord de securitate socială.</p> <p>Nu se acceptă.</p> <p>Avînd drept bază Regulamentul (CE) nr. 883/2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială, care servește drept model pentru acordurile de securitate socială, inclusiv pentru proiectul Acordului, au fost luate ca bază expresiile utilizate în Regulamentul menționat: "Prezentul regulament se aplică tuturor legislațiilor referitoare la ramurile de securitate socială privind..." (art. 3 alin. (1) al Regulamentului).</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Propunerea va fi înaintată în cadrul negocierilor.</p> <p>Se acceptă parțial.</p>
4.	La textul proiectului Acordului	Ministerul Justiției	<p>Se consideră necesar completarea textului Acordului cu prevederi exprese întru evitarea cumulului de prestații. Se propune următoarea formulă: "Prezentul Acord nu conferă sau menține dreptul de a beneficia de două sau mai multe prestații care să acopere același risc pe baza aceleiași perioade de asigurare".</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Propunerea va fi înaintată în cadrul negocierilor</p> <p>În textul proiectului a fost introdus un nou art. 6 în redacția propusă.</p> <p>Evitarea cumulului de prestații este una din regulile de bază a coordonării sistemelor de securitate socială a două sau mai multe</p>

				state, de aceea, chiar și în lipsa acestei norme în acord, regula se aplică tacit.
5.	<p><i>La art. 3 al proiectului Acordului</i></p> <p>"Articolul 3 Domeniul personal de aplicare</p> <p>Prezentul Acord se aplică acelor persoane care domiciliază pe teritoriul Părților sunt sau au fost supuse legislației menționate în articolul 2 ale unei sau ambelor Părți și, acolo unde este cazul, celorlalte persoane în ceea ce privește drepturile care derivă din drepturile persoanelor descrise mai sus."</p>	Ministerul Justiției	Textul „care sunt sau au fost supuse legislației menționate” urmează a fi substituit prin "asupra cărora se extinde legislația Părților în domeniul asigurării cu pensii”.	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Norma este expusă corect din punct de vedere juridic. Noua redacție nu aduce îmbunătățire calitativă textului. Mai mult, se consideră inoportun de specificat domeniul la care se face referire și care este specificat în art. 2 alin. 1 al proiectului.</p>
6.	<p><i>La art. 4 al proiectului Acordului</i></p> <p>"Articolul 4 Egalitatea de tratament</p> <p>1. Toate persoanele cărora li se aplică prezentul Acord sunt tratate egal de către o Parte în ceea ce privește drepturile și obligațiile, precum și cerințele stabilite și acordarea pensiilor și prestațiilor în conformitate cu legislația Părții sau prezentului Acord.</p> <p>Alineatul 1 al prezentului articol nu se aplică dispozițiilor legale ale Republicii Letonia care determină perioada de asigurare realizată până la 1 ianuarie 1991 pentru cetățenii Republicii Letonia."</p>	Ministerul Justiției	<p><i>La alin. (1):</i> Se propune operarea următoarei modificări a normei, după cum urmează: "Toate persoanele cărora li se aplică prezentul Acord sunt tratate de către o parte în ceea ce privește drepturile și obligațiile, precum și cerințele stabilite și acordarea pensiilor și prestațiilor, în aceleași condiții ca și cetățenii proprii."</p> <p><i>La alin. (2):</i> Se consideră eronat formularea textului "prezentul acord se aplică legislațiilor părților", deoarece normele juridice sunt aplicabile în raport cu anumiți subiecți de drept și anumite sfere de acțiune. Or un tratat nu se poate aplica unor prevederi legale;</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Propunerea va fi înaintată în cadrul negocierilor.</p> <p>Nu se acceptă.</p> <p>Avînd drept bază Regulamentul (CE) nr. 883/2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială, care servește drept model pentru acordurile de securitate socială, inclusiv pentru proiectul Acordului, au fost luate ca bază expresiile utilizate în Regulamentul menționat: "Prezentul</p>

				regulament se aplică tuturor legislațiilor referitoare la ramurile de securitate socială privind...” (art. 3 alin. (1) al Regulamentului).
7.	<p><i>La art. 6 alin. (4) al proiectului Acordului (după renumerotare art. 7)</i></p> <p>”Articolul 6 Regulile generale ale legislației aplicabile</p> <p>4. Dispozițiile prezentului articol se aplică din data intrării în vigoare a Acordului.”</p>	<p><i>Ministerul Justiției</i></p>	<p>Prevederile nu sunt justificate, deoarece coincid cu durata intrării în vigoare a acordului prevăzut la art. 23 din proiect. În condiția în care nu va fi indicată în textul normei o dată exactă de intrare în vigoare, aceasta va intra în vigoare la data intrării în vigoare a acordului.</p>	<p>Se acceptă. Urmare a modificării, norma a fost exclusă.</p>
8.	<p><i>La art. 10 alin. (2), (5) al proiectului Acordului (după renumerotare art. 11)</i></p> <p>”Articolul 10 Stabilirea dreptului la pensie</p> <p>.....</p> <p>2. Dacă dreptul la pensie în conformitate cu legislația Părții nu apare, atunci pentru eligibilitate la pensie perioada de asigurare confirmată de instituția competentă a celeilalte Părți se ia în considerare, cu condiția că aceste perioade nu se suprapun cu perioada de dobândire a lor.</p> <p>.....</p> <p>5. La stabilirea dreptului la pensie pentru limită de vîrstă în condiții preferențiale (pentru lucru în condiții speciale) perioada de asigurare acumulată pe teritoriul ambelor Părți și în conformitate cu legislația fiecărei Părți în aceleași condiții, lucrări, profesii, poziții și întreprinderi se ia în considerare, cu excepția cazurilor cînd aceste perioade nu se suprapun cu perioadele de dobîndire a lor.”</p>	<p><i>Ministerul Justiției</i></p>	<p>Se sugerează revizuirea sintagmei ”aceste perioade nu se suprapun cu perioada de dobîndire a lor”.</p>	<p>Se acceptă. Propunerea va fi înaintată în cadrul negocierilor. Sintagma ”cu perioada de dobîndire a lor” a fost exclusă.</p>

9.	<p><i>La denumirea Părții a IV-a a proiectului Acordului</i></p> <p>"Partea a IV-a COMPENSAȚIILE PRIVIND ACCIDENTELE DE MUNCĂ ȘI BOLILE PROFESIONALE"</p>	<i>Casa Națională de Asigurări Sociale</i>	Se consideră oportun expunerea în următoarea redacție: "Accidentele de muncă și bolile profesionale".	Nu se acceptă. Principiul de denumire a Părților în tratat trebuie să fie unic. În proiectul Acordului Părțile au fost definite după denumirea prestațiilor, nu după riscuri
10.	<p><i>La art. 13 alin. (1) al proiectului Acordului (după remimerotare art. 14) "</i></p> <p>Articolul 13 Acordarea compensațiilor</p> <p>1. Compensațiile privind accidentele de muncă sau bolile profesionale sau deces, dacă acesta a survenit din aceste cauze, se acordă și se plătesc de Partea legislația căreia s-a aplicat persoanei în momentul producerii accidentului sau pe timpul când activitatea care a cauzat boala profesională a fost desfășurată pentru ultima dată, indiferent de faptul când a fost depistată primar pe teritoriul celeilalte Părți.</p> <p>.....</p> <p>3. Dacă gradul de pierdere a capacității de muncă se schimbă, cuantumul prestației pentru accident de muncă sau boală profesională se recalculează de Partea care a acordat compensația."</p>	<i>Casa Națională de Asigurări Sociale</i>	<p>Se propune substituirea sintagmei "Compensațiile privind accidentele de muncă" cu "Prestațiile privind accidentele de muncă".</p> <p>Se propune substituirea sintagmei "Partea care a acordat compensația" cu "Partea de care a fost acordată".</p>	<p>Se acceptă. În cadrul negocierilor se va analiza oportunitatea păstrării noțiunii, deoarece trebuie să se țină cont și de termenii specifici din legislația letonă (art. 2 alin. 1 pct. b) al proiectului Acordului).</p> <p>Nu se acceptă. Propunerea nu schimbă sensul normei și nu o îmbunătățește calitativ.</p>

11.	<p><i>La art. 21 al proiectului Acordului (după renumerotare art. 22)</i></p> <p>Articolul 21 Expertiza medicală</p> <p>1. Expertiza medicală și expertiza repetată a persoanei în scopul determinării gradului de capacitate de muncă, inclusiv ocupațională, a gradului de dizabilitate și cauzelor acesteia se efectuează de către Partea în care persoanadomiciliază. Serviciul respectiv acordat în conformitate cu legislația Părții este gratuit.</p> <p>2. Decizia privind gradul de pierdere a capacității de muncă, inclusive ocupațională, a gradului de dizabilitate și cauzele acesteia este luată de instituția de expertiză medicală a Părții pe teritoriul căreia este situată instituția competentă responsabilă de acordarea pensiei și compensației. Pentru a lua o decizie, instituția medicilor experți a unei Părți ia în considerare certificatele și concluziile medicale emise de instituția respectivă a celeilalte Părți, dacă aceasta este locul de domiciliu al persoanei.”</p>	Ministerul Justiției	<p>Noțiunea ”capacitatea ocupațională” este improprie cadrului normativ național. Atât Legea nr. 60 din 30 martie 2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, cât și Hotărârea Guvernului nr. 65 din 23 ianuarie 2013 cu privire la determinarea dizabilității și capacității de muncă nu reglementează model de determinare a gradului de capacitate ocupațională</p>	<p>Nu se acceptă. Noțiunea dată este specifică legislației naționale a Republicii Letonia. Într-un tratat bilateral părțile țin cont de specificul legislațiilor naționale ale ambelor state.</p>
12.	<i>La proiectul Acordului</i>	<i>Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal</i>	<p>Se recomandă includerea în textul proiectului Acordului a unui capitol separat ”Protecția Datelor cu Caracter Personal” care va conține prevederi referitoare la:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Caracteristica datelor, conform art 5 din Convenția pentru protecția persoanelor referitor la prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal li art. 4 din Legea privind protecția datelor cu caracter personal; - obligația instituției care dezvăluie date cu caracter perscnal, de a se asigura că datele care urmează a fi transmise sunt corecte și necesare pentru atingerea scopului prevăzut; <p>Modul de respectare a drepturilor subiectului de</p>	<p>Se acceptă. Urmare completării, a fost introdus un nou articol cu denumirea propusă, care reglementează situațiile expuse în aviz.</p>

		<p>date cu caracter personal, cum ar fi: dreptul la informare, de acces la date dreptul de intervenție asupra datelor cu caracter personal, prevăzute de art. 13- 18 din Legea privind protecția datelor cu caracter personal;</p> <ul style="list-style-type: none"> - obligațiile părților de a asigura confidențialitatea și securitatea datelor cu caracter personal care vor face obiectul transmiterii transfrontaliere (luarea măsurilor organizatorice și tehnice necesare pentru protecția datelor cu caracter personal împotriva distrugerii, modificării, blocării, „copierii, răspîndirii, precum și împotriva altor acțiuni ilicite, măsuri menite să asigure un nivel de securitate adecvat în ceea ce privește riscurile prezentate de prelucrare și caracterul datelor preiucrate); - obligația ștergerii și distrugerii datelor cu caracter personal atunci cînd, în conformitate cu prevederile legislației părților, aceste date nu mai sunt necesare în scopul în care au fost comunicate; - interzicerea transmiterii mai departe a datelor cu caracter personal către state terțe fără autorizarea prealabilă a părții care a furnizat informațiile; - indicarea termenului pentru care se solicită și eventual se preconizează prelucrarea datelor cu caracter personal; - posibilitatea prelungirii acestui termen cu condiția justificării necesității în acest sens, cu informarea statului care a transmis informația; - instituirea punctelor de contact, autoritățile responsabile și modalitatea de transmitere a datelor cu caracter personal. 	
	Casa Națională de Asigurări Sociale	Se consideră oportun de prevăzut în textul Acordului un articol cu referire la protecția datelor cu caracter personal.	

13.	La proiectul Acordului	<i>Ministerul Finanțelor</i>	Se consideră oportun ca proiectul Acordului să conțină prevederi privind realizarea acestuia în limita alocațiilor anuale prevăzute în bugetul public național pentru anii respectivi	Nu se acceptă. Acordul este un instrument juridic internațional prin care statele își exprimă voința de a reglementa relațiile în domeniu în interesele sale sau a cetățenilor săi. Mai mult, Acordul de securitate socială nu generează noi plăți din bugetul public național, decât cele la care persoana ar fi fost îndreptățită în conformitate cu legislația națională în vigoare.
14.	La proiectul Acordului	<i>Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene</i>	Se comunică despre lipsa de obiecții și propuneri.	
15.	La proiectul Acordului	<i>Ministerul Economiei</i>	Se comunică despre lipsa de obiecții și propuneri.	